

míg az átlagos európai férfi kapacitása mindössze 1500. A Katona Józsefről fennmaradt képek közül Vahot Sándornak a Magyar Tháliában közzétett korszertű képe felelhetett meg a valóságnak.

Bartucz professzor kétségtelenül megállapította, hogy a csontok Katona József, a Bánk bán nagy költőjének csontjai voltak. Ezzel s az erről készült, tudományos jegyzőkönyvvel, amelynek

egyik példányát a költő új, művészi bronzkoporsójába tették, befejeződött az exhumálás. 1930 április 3-án délután nagy ünnepélyességgel, állandó harangzúgás közepette helyezték el a költő és szülei hamvait a Szent Háromság temetőben. A Bánk bán költője ismét megtért pihenni az alföldi humuszba, az anyaföldbe, ahonnan álmai és örökéletű magyar alakjainak szelleme: Bánk, Petur és Tibore életrekelnek s előtörnek, hogy sokat szenvedett, véres könnyekkel siratót, féltett és áldott nemzete felett mindörökkön öröködjének.

CSÁNYI PIROSKA

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

moly rajzása; »A levéltetű elleni védekezés; »Anyagkészletek és ételek; »Mit és hogyan főzünk?« cím alatt közlik a gazdasági és gazdasági tudnivalókat.

Összeszámoituk és felsoroltuk a szegedi könyvtermést. A disszertációkkal, a kisebb füzetekben megjelent tanulmányokkal, a vaskosabb és tartalmasabb munkákkal együtt alig haladja meg a számuk a negyvenet. Más időkben, alig néhány évtizeddel ezelőtt, egyetlen év alatt 38 szépirodalmi munka jelent meg Szegeden. A tudományos irodalom is közelmultban élte át virulens időszakát.

A könyvkereskedők

Szándékosan hagytuk utoljára a felsorolásban azt a néhány alkalmi művet, amely kitűnt a szegedi kiadványok között: ilyen volt az egyetlen ifjúság »Hamlet«-könyve. Mást nem találtunk a szegedi kirakatokban. Miért?

— Ennek az is oka — mondotta egyik szegedi könyvüzlet tulajdonosa —, hogy eddig nem készítették el a szegedi könyvek bibliográfiáját. Szegeden megszületik egy könyv, aztán hirtelen eltűnik, senki sem tud róla többé. Számtalanszor előfordul, hogy egy-egy budapesti, vagy vidéki cég keres bizonyos szegedi kiadású könyvet. Hete-kig tartó utánajárással kell megállapítani, hogy melyik nyomdában állították elő, hova került ársításra, vagy hogy egyáltalán hol szerezhető be. A »Szegedországtól Magyarorszáig« című három évvel ezelőtt Szegeden megjelent könyvvel jártunk így legutóbb. Ezt a hiányt mindenképpen ki kell küszöbölni. Meg is indult ebben az irányban már a munka: eddig a világháború végéig megjelent szegedi könyvek listáját állítottuk össze: több, mint 800 darab. Az utóbbi évek szegedi könyvtermését — s ide vehetjük a mult esztendőit és az ideit is — rendkívül nehéz éppen az említett okok miatt összeállítani és ezért nem is lehet egyetlen összeállítás sem teljes. A szegedi nyomdák Budapestnek, sőt több nagy vidéki városnak is dolgoznak.

Másik kereskedőhöz nyitunk be. Igen, úgy tudja jelentek meg Szegeden könyvek, ő azonban egyetlen egyet sem látott. A könyvnek nem elég, hogy megírják, azt át is kell tudni adni a közönségnek.

Egyik könyvkereskedő, elgondolkozva sorolta fel azt a néhány szegedi könyvet, amelyről tud. Ugy véli, hogy valóban harminc-negyven lehet a számuk az összes szépirodalmi műveknek, tudományos tartalmu füzeteknek és szaktanácsadóknak. Van azonban — hogy el ne felejtjük megemlíteni — egy »Lehet nevetni« cím alatt megjelent munka. 100 vice 20 filléért...

A Bizánc

című Herczeg-dramában azt mondja Lala Kalil a halál felé közeledő Bizánc urának, Konstantinnak:

»Mire megkondul az estharang, eszásári almafád egész termése elfér a két kezünkben...«

Szegednek, a Gondolat egykori városának egész könyvtermése elfér a két kezünkben. Mi az oka? — fölösleges és hálátlan a kérdésre feleletet keresni. Kimerítő vita folyik mostanában a lapokban azzal a problémával kapcsolatban, hogy miért hallgatnak az írók? Herczeg Ferenc éppen a minap nyilatkozott arról, hogy semmin sem dolgozik, nincs kedve. Az írók helyét elfoglalják részben azok, akikben sok a jószándék, de ezenkívül más nincs. Akik termelnek rimeket és mondatokat s rimeik és mondataik megtámadhatatlannak, úgy választották meg a témát. A kép kiellen bár, de nem vigasztalan. Mert megtanít ez is gondolkodni. És a gondolat él, lábanyoma megmarad az eltűnt idő nyomában...

Kalipár-Maron Ferenc

KAKUSZI

műasztalosnál
kész butorok
állandóan
Kossuth Lajos-sugárut 5. sz.

Tartós ondolálást

Estélyi frizurák
gyönyörűen készülnek.

Herédi Gizella

legújabb francia géppel csináltasson.
A haj nem törik és természetes fényt kap.

Szeged, Kossuth Lajos-sugárut 23.

244

Vakmerő betörés a Horváth Mihály-utcában

Négyezer pengő értékű árut vittek el Horváth István szücs-mester üzletéből

(A Délmagyarország munkatársától) Horváth István szegedi szücs-mester szombaton reggel bejelentette a szegedi rendőrségen, hogy szombatra virradóra ismeretlen tettesek felfeszítették Horváth Mihály-utcai üzletének ajtaját és onnan négyezer pengő értékben ruhaneműt vittek el.

A rendőri bizottság megállapította, hogy a vakmerő betörést gyakorlott betörők követelték el. A Horváth Mihály-utca meglehetősen forgalmas éjszaka is, az átmenő forgalom miatt a rendőri ellenőrzés is gyakoribb ezen a környéken. A tettesek valószínűleg az éj folyamán lesbe állottak és kivárták azt a néhány percet, amikor senki sem közlekedett az utcán, majd gyorsan végeztek munkájukkal.

Mindenekelőtt az üzlet ajtaján levő vaspántot feszítették le, azután feltörték a keltős ajtó zárjait. Az üzletben már nagyobb biztonságban érezték magukat, összeesomagoltak 32 bekecsét, 16 sapkát és 32 pár bőrkesztyűt. Távozásuk után visszahelyezték a vaspántot az ajtóra és eltávoztak. A betörést Horváth István a reggeli üzletnyitáskor vette észre.

A rendőrség megindította a nyomozást és azonnal rádióközlést adott ki. Az a gyanu, hogy a tolvajok a lopott ruhaneműt a legközelebbi országos vásáron akarják esetleg értékesíteni. Minden remény megvan arra, hogy a tetteseket a közeli napokban sikerül kézre keríteni.

PAPLANOK

legszebb kivitelben készülnek **NEMES MIHALY** aplanosnál, Kelemen-u. és Oroszlán-u. sarkán
Győződjön meg olcsó árajánról. Régi paplanokat újja átál-ozom.

Szomorú szemle

a szegedi könyvtermés piacán

Az elmúlt évben összesen 30—40 könyv jelent meg Szegeden —
Össze kell állítani a szegedi kiadványok bibliográfiáját

(A Délmagyarország munkatársától) A cementpadlón álló ember fölpeckel egy fogantyút, amely pontosan beleillik két kis rézlapocská hársadékába. Villódzóan két szikrák pattannak ki a fogantyú ércanyagából, fojtott zúgás hallatszik, megnyikordul egy hatalmas gép keréktengelye és néhány pillanat múlva már szédítő tempóban száguld föl-alá, előre-hátra a gép minden alkatrészre. Ölombetűöntvények, festékes lapok és papirlapok találgatnak valahol a behemót masina belsejében és távol, ahol másik ember áll a cementpadlón és néhány mozdulattal igazgat néha valamit az előtörtlődo papírhalmazon, világra jött és messzi utakra készül az újság, a könyv, a — gondolat.

A gép — akár lábbal hajtott primitív alkotmány, akár modern, villamosárammal mozgásba hozott, csaknem önmagától gondolkodó lény — egy cél szolgálatában áll itt a cementpadlós nyomdában: közkincsé tenni, szétvinni a nagyvilágban, odaadni minden embernek azt, ami eddig a pillanatig csak egyetlen emberé volt: a gondolatot. Forog a gép ezernyi kereke, kattog a gép ezernyi fogantyúja, megremeg a gép ezernyi alkatrésze és színt, életet kap milliónyi gondolat. Egyszer fenn van, egyszer lenni a kerék egy-egy pontja: egyszer fenn van, egyszer lenni van a világ. És mégis ez az örökös, monoton körforgás a nyomdában s a szünet nélküli körforgás az életben, a történelemben, egyetlen eredményt hoz létre: a látható, papírafestett gondolatot. Ekörül forog minden, akár lenni van, akár fenn van a kerék.

Karácsony felé

számot vet az ember önmagával, a zsebével, az újandékozás kedvével. Hyenkor szokott megtelni minden kirakat azzal az áruval, amely kínálta magát, hogy hazavigyünk, hogy odaadjuk annak, akinek szántuk. Az egyéb kirakatokat most ne végyük tekintetbe, maradjunk meg azok előtt egy-

egy félórára, amelyek könyveket kínálnak. És válogassunk. Nézzük meg hogy Dugonics András, Gardonyi Géza, Mikszáth Kálmán, Tömörkény István, Móra Ferenc, Juhász Gyula és a többiek egykori működése helyén hány könyv került piacra szegedi nyomda és szegedi alkotó munkájaként?

Elsőnek talán Sik Sándor költeményeinek gyűjteményes kiadását említhetjük, mint szegedi szerzőtől eredő művet, ez azonban nem Szegeden jelent meg éppúgy, mint ahogy Halasi-Nagy József professzor filozófiai munkája sem Szegeden látta meg a napvilágot. Több irodalmi és tudományos értékű művet sorolhatnánk fel anélkül azonban, hogy kizárólag a szegedi talaj termékének nevezhetnénk. Mult évről mentettek át öt szegedi szépirodalmi művet a könyvkereskedők: Tonelli: »Messzi utazás négyfal között; Péchy-Horváth Rezső: »Aranymadár; Kálmán László: »...és ami közte van, egy darab élet« és Marián Miklós: »Az örsi hajó« című regényét, illetőleg regényes elbeszélését. Ezen az öt szépirodalmi munkán kívül az egyetem számos tudományos értekezést adott ki korlátozottabb számban azonban, mint a mult esztendőben. Ezeket az orvosi és természettudományi munkákon kívül igen sok disszertáció, tanulmány foglalkozik az aktuális gazdasági problémákkal, ezek azonban inkább apró jegyzetek, mintsem könyvszerű jelenségek. Megjelent az idén a szegedi könyvpiacra Juhász Gyula összegyűjtött verseinek második kötete, még egy verseskötet. Perkátai László: »Életlen tul, halálon innen. Keresik még ma is és található is a szegedi termésben Ábrahám Ambrusnak: »Vér, faj, nemzet; »Anyanyelv és nemzetvédelem; »Az élet eredete« című Szegeden megjelent munkáit. Néhány alkalmi zenemű »Toborzó« és egyéb címek alatt díszítik szegedi kiadásoként a szegedi könyvkereskedések kirakatait azok mellett a gazdasági »hasznos tanácsadók« mellett, amelyek »Az alma-